UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 De speciebus sacrilegij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72772

Visual Library

relatione tamen ad
perſonas, quæ ſunt
uelut extrema huiuſ
modi iniuſtitiæ, di-
ferunt, quia ſimonia
eſt inter homines ex
utraque parte, nam
homines emunt &
uēdunt ſacra. Sacrile-
gium autem eſt inter
hominem ſacrilegū
ex una, & Deum ex
altera parte, cuius ſi-
gnum eſt, quòd etiā
ſi ſanctitati perſonæ
fit iniuria, perſona
utres Dei concurrit.
Vnde & in litera pri
mi articuli concludi
tur, ꝙ omne quod
ad irreuerentiam re-
dum ſacrarum perti-
net, ad iniuriam Dei
pertinet, & habet ra
tionem ſacrilegii. Et
Monialis uenereis
uacans, ſacrilega eſt,
uiolans ſanctitatem
ſuæ perſonæ contra
uoluntatem Dei. So-
natergo in diffinitio
ne ſacrilegii, ly uiola
tio, actionem iniu-
rioſam per modum
commutationis inuo
luntariæ. Et per hoc
diſtinguitur ſacrile-
gium a ſimonia, quæ
iniuriam facit Deo
in rebus ſacris tam-
quam materia com-
mutationis uolunta
rię inter homines.
Ly rei, communiter
ſumitur, prout conti-
net & perſonas, & lo
ca, & ſigna, & res, ut
patet ex diuiſione ſa
crilegii. Ly ſacræ, cō
muniter etiam ſumi
tur pro ſacro ſubie-
ctiue, ut perſonæ &
effectiue, ut ſacramē
ta: contentiue, ut lo-
ca: & uniuerſaliter
relatiue ad diuinum
cultum, ut uaſa, ue-
ſtes, bona mobilia,
uel immobilia, ut pa
tet ex diuiſione ſa-
crilegii.
¶ Ad primum er-
go dubium dicitur,
quòd diffinitio ſacri
legii ſane intellecta,
non ſe extendit in
plus quam ſacrile-
gium, & de differen-
tia eius a ſimonia,
iam dictum eſt.
De tranſgreſſione au
tem uoti, dicitur
quod uotum pro-
culdubio actus reli-
gionis eſt, & oppo-
ſitum eius eſt pro-
prie loquendo, per-
fidia fidelitati quam
Deo debemus con-
traria. Sed huiuſmo-
di perfidia ſub ſa-
crilegio comprehen
ditur, quoniam eo
ipſo quod res, uel

ideo eſt ſpeciale peccatum, & op
ponit religioni Sicut enim* Da
maſ. dicit in quarto libr. Purpu-
ra, regale indumentum facta, ho-
noratur & glorificatur: & ſi quis
hanc perforauerit morte damna
tur, quaſi contra Regem agens.
Ita ēt ſi quis rem ſacram uiolat,
ex hoc ipſo contra Dei reuerētiā
agit: & ſic ꝑ irreligioſitatē peccat.

Ad primum ergo dicendum,
quòd illi dicuntur ſacrilegium in
diuinæ legis ſanctitatem commit
tere, qui legem Dei impuguant.
Sicut hæretici & blaſphemi, qui
ex hoc quòd Deo non credunt,
incurrunt infidelitatis peccatum:
ex hoc uerò ꝙ diuinæ legis uerba
peruertūt, ſacrilegium incurrūt.

Ad secundum dicēdum,
ꝙ nihil prohibet unā ſpecialē rō-
nā peccati in plurib. peccatorum
generib. inueniri, ſm ꝙ diuerſa
peccata ad finē unius peccati or-
dinantur, prout ēt in uirtutib. ap
paret, quib. imperatur ab una nir
tute. Et hoc modo quocūq. gene
re peccati aliquis faciat cōtra reue
rētiā debitā ſacris reb. ſacrilegiū
formaliter cōmittit, licet materia
liter ſint ibi diuerſa genera pec-
catorum.

Ad tertium dicendum, ꝙ
ſacrilegium interdum inuenitur
ſeparatum ab aliis peccatis, eo ꝙ
actus nō hēt aliā deformitatē, ni-
ſi quia res ſacra uiolat̄, puta, ſi qs
iudex capiat aliquē de loco ſacro,
quē ī aliis locis licite capere poſſet

Articvlvs III.

Vtrum ſpecies ſacrilegij diſtinguantur ſecundum res ſacras.

AD tertium ſic proceditur.
Videtur, quòd ſpecies ſacri-
legii non diſtinguantur ſecundū
res ſacras. Materialis.n. diuerſitas
non diuerſificat ſpeciem, ſi ſit ea
dem ratio formalis: ſed in uiola-
tione quarumcumque rerum ſa
crarum uīr eſſe eadem rō forma-
lis peccati, & ꝙ non ſit diuerſitas
niſi materialis. ergo per hoc non
diuerſificantur ſacrilegii ſpecies.
¶ 2 Prꝫt. Non uīr eſſe poſſibile, ꝙ
aliqua ſint eiuſdem ſpeciei, & cū
hoc differant ſpecie: ſed homici-
diū, & furtum, & illicitus concu
bitus, ſunt diuerſæ ſpecies pecca-
torū. ergo nō pn̄t cōuenire ī una
ſpecie ſacrilegii. Et ita uīr, ꝙ ſacri-
legii ſpecies diſtinguātur ſm di-
uerſas ſpecies aliorū peccatorū, &
nō ſm diuerſitatē rerū ſacrarū.
¶ 3 Prꝫt. Inter res ſacras cōnume
rātur perſonæ ſacræ: Si ergo una
ſpecies ſacrilegii eſſet, quia uiola-

A tur perſona ſacra, ſequeretur ꝙ
omne peccatum, quòd perſona
ſacra committeret, eēt ſacrilegiū,
quia per quodlibet peccatum vio
latur perſona peccantis: nō ergo
ſpecies ſacrilegii accipiuntur ſm
res ſacras.

Sed contra eſt, quòd a-
ctus & habitus diſtinguuntur ſm
obiecta: ſed res ſacra eſt obiectū
ſacrilegii, ut* dictum eſt. ergo ſpe
cies ſacrilegii diſtinguuntur ſecū
dum differentiā rerum ſacrarum.

B Respon. Dicendum: ꝙ ſicut*
dictum eſt, peccatum ſacrilegii in
hoc conſiſtit, ꝙ aliquis irreueren
ter ſe habet ad rem ſacram. Debe
tur autem reuerentia rei ſacræ rō-
ne ſanctitatis: & ideo ſecundum
diuerſam rōnem ſanctitatis rerū
ſacrarum, quib. irreuerentia exhi
betur, neceſſe eſt quòd ſacrilegii
ſpecies diſtinguantur. Tantò.n. ſa
crilegium eſt grauius, quantò res
ſacra, in quam peccatur, maiorē
obtinet ſanctitatem. Attribuitur
autem ſanctitas & perſonis ſacris,
i. diuino cultui dedicatis, & locis
C ſacris, & reb. quibuſdam aliis ſa-
cris. Sanctitas autem loci ordina-
tur ad ſanctitatē hoīs, qui in loco
ſacro cultum Deo exhibet. Dr̄.n.
2. Macha. 5. Non ꝑꝑ locum gentē,
ſed ꝑꝑ gentē dn̄s locum elegit. Et
iō grauius peccatum eſt ſacrilegiū
quo peccatur contra perſonam
ſacram, quàm quo peccatur con-
tra locum ſacrū. Sunt tn̄ in utraq;
ſacrilegii ſpecie diuerſi gradus ſe
cundum differentiam perſona-
rum, & locorum ſacrorum. Simi
liter etiam & tertia ſpecies ſacrile
D gii, quæ circa alias res ſacras com-
mittit̄, diuerſos habet gradus ſm
differentiam rerum ſacrarum, in-
ter quas ſummum locū obtinēt
ipſa ſacramenta, quib. homo ſan-
ctificatur, quorum pręcipuum ē
Euchariſtię ſacramentum, qđ cō-
tinet ipſum Chriſtum. Et iō ſacri
legium quod cōtra hoc ſacramē
tum cōmittitur, grauiſſimum eſt
inter oīa. Poſt ſacramēta āt, ſm lo
cum tenent uaſa conſecrata ad ſa
cramentorum ſuſceptionem, &
ipſæ imagines ſacræ, & reliqæ ſan
E ctorum, in quibus quodāmodo
perſonæ ſanctorum uenerātur, &
dehonorantur, deinde quæ perti-
nēt ad ornatum eccleſiæ, & mini
ſtrorum, deinde ea quæ ſunt de-
putata ad ſuſtentationem mini-
ſtrorum ſiue ſint mobilia, ſiue ī-
mobilia. Quicumque āt contra
quodcumque prędictorum pec-
cat, crimen ſacrilegii incurrit.

Ad primum ergo dicēdū,
ꝙ non eſt in omnib. prædictis ea-
dem rō ſanctitatis: & iō differen-

actus, uel perſona
Deo promiſſa eſt, ad
diuinum ordinata ē
cultum, ac per hoc
eius ſubtractio, quæ
in tranſgreſſione uo
ti fit, ſacrilegium eſt.
Atteſtantur hoc au-
tem & ſacri cano-
nes decernentes ſacri
legium eſſe, ſiquis
pecuniam legatam ec
cleſiæ non ſoluat, ut Ar.i.huiꝰ q.
patet decimaſepti-
ma. quæſtione quar-
ta, capitulo. Sacrile-
gium. Atteſtatur & Ar. 1.huiꝰ q.
author in litera, in
calce tertii articuli
dicens ſacrilegium
eſſe, ſi uirgo Deo di-
cata fornicetur. Con
ſtat namque non ſo-
lum ſolemni, ſed ſim
plici uoto uirginita-
tis fieri uirginē Deo
dicatam. Vnde ſicut
mulier uouens abſti
nentiam a uenereis,
dicat ſeipſam Deo
quò ad immunitatē
ab his, ita uouens ie-
iunium, uel aliud per
ſonale, dicat ſeipſam
quò ad illud, & ſā
ctificatur perſona
quò ad hæc, huiuſ-
modi uotis. Et pro-
pterea ſi tranſgredi-
tur, peccat contra ſā-
ctitatem ſuæ perſo-
nę peccato ſacrilegii.
Si uotum autem non
perſonale, ſed reale
eſt ſiue de re mobili,
ſiue immobili, ſacri-
legus eſt contra ſan-
ctitatem rerum omit
tendo adimplere, ſi-
cut negans legatum
eccleſiæ. Et hinc ha-
bes, ꝙ frangens ieiu-
nium uotiuum, pec-
cat peccato gulæ, &
ſacrilegii, ſi inordina
tio eſt etiam contra
abſtinentiam ſimpli
citer: frangens autem
ieiuniū eccleſiæ pec-
cat ſolum peccato
gulæ, & ſic de aliis.
¶ Ad ſecundum du-
bium dicitur, quod
peruertere uerba di-
uinæ legis, & uniuer
ſaliter irreuerentia
exhibita uerbo diui
no, ſacrilegium ē ter
tiæ ſpeciei. Nam &
ſermo diuinus ſancti
ficatiuus eſt, iuxta il-
lud Ioa. 13. Vos mun
di eſtis propter ſer-
monem, quē locu-
tus ſum uobis, & re-
præſentatiuꝰ eſt Dei,
ſicut ſermo hominis
repræſentat homi-
nem. Vnde ſicut ſa-
cramentorum, &
imaginum ſacrarum
iniuria eſt in ter-
tia ſpecie, ita iniuria
diuini uerbi, & teue-
re

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

re uietur primum locum poſt ſacramenta. Nec oportet in litera omnia ſacrilegia enumerata intelligi: ſed ſat eſt & ſpecies, & gradus, ad quas, & quos cæteri reducuntur, accepiſſe.

¶ Ad tertium dubium dicitur, ꝙ licet in litera non appareat explicite, in quo conſiſtat iſta diuerſitas formalis, uidetur tamen inſinuata per ipſa uocabula, & propterea non aliter expreſſa, ut. ſ. ratio perſonæ, loci, & rei, ut diſtinguitur contra perſonam & locum, diuerſæ rationis ſanctitatem exigat. Nam perſona ſanctitatem perſonalem quæ formaliter ſanctum facit, ut ſubiectum ſanctitatis exigit. Locus uerò, ut contentiuus perſonarum, ad diuinum cultum ſanctitatem expoſcit. Res uerò, licet diuerſimode ſanctę ſint, in hoc omnes conueniunt, quòd relatiuè ſanctę ſunt uel quia ſanctum faciunt, uel quia ad ſanctos ordinantur &c. Et ꝑ hoc patet reſponſio ad obiectionem, negando quòd ſit maior diuerſitas inter gradus unius ſpeciei, quam inter ſpecies, quoniã ſicut inter locum, & relationem eſt diſtinctio generica, non autem inter relationes inter ſe: ſic inter ſanctitatem localem, & relatiuam. De perſonali autem manifeſta eſt diſtantia non ſolum generica, ſed etiam quia ſola perſona eſt ſimpliciter & abſolute ſancta, & cætera ſunt ſancta ſecundum quid, ſicut cætera ſunt ſana ſecundũ quid. At ſi alicui hæc non ſatisfaciunt, inueniat meliora.

In ſnía hẽtur in Epitaphio ad Euſtochiũ uirginem, a medio illius, incipit, Et ſi cuncta corporis mei.

Inf. q. 154. ar. 10. ad 2.

¶ Ad quartum dubium dicitur, quòd licet diuerſę ſanctitates unius perſonę ex diuerſis cauſis proueniant, puta, ex uoto, ex ordine &c. omnes tamẽ conueniũt in hoc, quòd perſonales ſunt. Et propterea unius ſpeciei ſacrilegium conſtitui dicitur, quæcumque ſanctitas perſonæ uioletur.

¶ Ad quintum dubiũ dicitur, ꝙ ſicut agere contra iuramentum, eſt ſolum facere, uel uelle facere contra illud, quod iuramento firmatum eſt: & ſimiliter agere contra uotum, eſt committere oppoſitum, uel omittere illud, quod uoto firmatum eſt: ita agere contra ſanctitatem aliq̃, eſt incurrere uoluntarie in illud, ad cuius contrarium ineſt ſanctitas illa. uerbi gratia. Perſona cuiuslibet clerici eſt ſancta quò ad hoc, quòd non poteſt ſubiici poteſtati ſæculari; & ſimiliter locus quò ad hoc, quòd non poteſt ibi extrahi aliquis uiolenter: & poſſeſſiones Eccleſiæ quò ad hoc, quòd non poſſunt donari &c.

F Si qs oppoſitum faciat, ſacrilegus eſt. Si quis … quamuis longe peius, faciat, ut ſi clericus … pterea eſt ſacrilegus. Et ſi tu eris memor … cedenti libro, videbis, ꝙ iuris poſitiui … qui modo eſt ſacrilegium, fieri non ſacrilegium …

tia ſacrarum rerũ nõ ſolũ eſt differentia materialis, ſed formalis.

Ad secundum dicendũ, quòd nihil prohibet aliqua duo eſſe ſecundum aliquid unius ſpeciei, & ſecũdum aliud diuerſarũ, ſicut Sortes & Plato conueniunt in ſpecie animalis: differũt autem in ſpecie colorati, ſi unus ſit albꝰ, & alius niger. Et ſimiliter etiam G poſſibile eſt aliqua duo peccata differre ſpecie ſecũdum materiales actus, conuenire autem in ſpecie ſecundum unam rationem formalem ſacrilegii, puta, ſi quis ſanctimonialem uiolauerit uerberando, vel concumbendo.

Ad tertium dicendum, quòd omne peccatum quod ſacra perſona committit, materialiter quidem, & quaſi per accidens eſt ſacrilegium. Vnde* Hierony. dicit, quod nugæ in ore ſacerdotis ſacrilegium ſunt, uel blaſphe- H mia. Formaliter aũt & propriè illud ſolum peccatum ſacræ perſonæ ſacrilegium eſt, quod agitur directè contra eius ſanctitatem, puta, ſi uirgo Deo dicata, fornicetur: & eadem ratio eſt in aliis.

Articvlvs IIII.

Vtrum pœna ſacrilegij debeat eſſe pecuniaria.

Ad qvartvm ſic proceditur. Videtur, ꝙ pæna ſacri I legii non debeat eſſe pecuniaria. Pęna.n pecuniaria non ſolet imponi pro culpa criminali: ſed ſalegiũ eſt culpa criminalis, unde capitali ſententia punitur ſecundũ leges ciuiles. ergo ſacrilegiũ non debet puniri pęna pecuniaria.

¶ 2 Præt. Idem peccatum nõ dẽt duplici pœna puniri, ſecundũ illud Nahum 1. Non conſurget duplex tribulatio: ſed pœna ſacrilegii eſt excommunicatio, maior K quidẽ, ſi uiolentia inferatur in ꝑſonã ſacrã, uel ſi aliquis incendat uel frãgat eccleſiam, minor autẽ in aliis ſacrilegiis. ergo non dẽt ſacrilegiũ puniri pœna pecuniaria.

¶ 3 Pręt. Apoſt. dicit 1. ad Theſſ. 2. Non fuimus aliquando in occaſione auaritiæ: ſed hoc uidetur ad occaſionẽ auaritiæ ptinere, quòd pœna pecuniaria exigatur ꝑ uiolatione rei ſacræ. ergo non ur̃ talis pœna eſſe conueniens ſacrilegii.

Sed contra eſt, quod dr̃ *17. q. 4. Si quis contumax, uel ſuperbus fugitiuum ſeruũ de atrio eccleſiæ per uim extraxerit, G nongẽtos ſolidos cõponat. & ibidem poſtea† ſubdit. Quiſqs inuẽtꝰ fuerit reꝰ ſacrilegii, trigĩta libras examinati argẽti puriſſimi cõponat.

Respon. Dicendum, ꝙ in pęnis infligendis duo ſunt conſideranda. Primò quidẽ, æqualitas ad hoc quod pœna ſit iuſta, ut ſ. in quo quis peccat, per hoc torqueatur, ut dicitur Sapiẽ. 11. Et hoc mõ conueniens pæna ſacrilegi, qui ſacris iniuriam infert, eſt excõmunicatio, per quam ſacris arcetur. H Secundò aũt cõſideratur utilitas: nã pęnæ quaſi medicinæ quædã infligũtur, ut his territi homines, a peccato deſiſtant. Sacrilegus aũt qui ſacra non reueretur, non ſufficienter uidetur a peccãdo arceri per hoc, ꝙ ſacra ei interdicuntur, de quibus non curat: & ideo ſecundum leges humanas adhibetur capitalis pęna: ſecundũ uerò Eccleſiæ ſtatuta, quæ mortem corporalem non infligit, adhibetur pęna pecuniaria, ut ſaltẽ pęnis temporalibus homines a ſacrile- I giis reuocentur.

Ad primvm ergo dicẽdum, quòd Eccleſia mortem corporalem non infligit, ſed loco eius infligit excommunicationem.

Ad II. dicendum, quòd neceſſe eſt duas pęnas adhiberi, quãdo per unam non ſufficienter reuocatur aliquis a peccando: & ideo oportuit ſupra pęnam excõmunicationis adhiberi aliquam tẽporalem pęnam ad coercendũ homines, qui ſpiritualia contemnunt.

Ad tertivm dicẽdum, ꝙ K ſi pecunia exigeretur abſque rationabili cauſa, hoc uideretur ad occaſionem auaritię pertinere: ſed quando exigitur ad hominum correctionem, habet manifeſtam utilitatem: & ideo non pertinet ad occaſionem auaritiæ.

cęlo. Violẽtia.n. quæ infertur etiã in Euchariſtia … pori Chriſti, non per modũ corporis … tæ ſub ſpeciebus ſacramentalibus … ducit excommunicationem … nales iniurias ſacrarum perſonarum … Et hæc de tota quæſtione de ſacrilegio ſufficiant pro nunc.